

לב המזערים

עלון חודשי בענייני הלכה ומנהגים, מתוך סדרת הספרים "לב המזערים"

גיליון קס"ה

הלכות והליכות בענייני ניקיונות לפסח

כמנהג שהיו עושים בבית המקדש (תורה לשמה סימן תקט).

ניקוי ספרים

ספרים שלא אוכלים כשלומדים בהם, אין חיוב לנקות (קובץ הלכות להגר"ש קמינצקי פסח בשם אביו).

ספרים שלומדים בהם בשעה שאוכלים ומשתמש בהם בפסח.

יש אומרים: בספרים שצריך בפסח יש לבדוק את כל הספרים דף דף, ואם אינו משתמש בפסח יכול למוכרם (חזו"א הובא בהגדש"פ דבר ירושלים הלכות בדיקת חמץ הערה א). ואת הארון ישכיר לגוי ויעשה מחיצה על הארון (ארחות רבינו ח"ב עמוד ו והגאון ר' ניסים קרליץ).

יש אומרים: שאין צריך לבדוק וגם אם נפלו שם פירורים הרי הם מאוסים ואינם ראויים לאכילה ומהני בזה ביטול, וגם לא שייך טעם גלוסקא נאה שאינה מצויה בספרים, ומיהו יש לזהר שלא להניח על השולחן שאוכלים עליו, **והטעם:** כיון שאם יפול פירור לתוך האכול יאכלנו וחמץ בפסח אינו בטל (קונטרס מצות הפסח א בשם הגרש"א והגר"ש א').

עצה טובה: שכל השנה יקפידו על ספרים שלא לפתחם בשעת האוכל וממילא הספרים יהיו מקום שאין מכניסים שם חמץ (חזו"א או"ח טז יח). **מנהג המדקדקים:** יש המדקדקים שספרים שלא השגיחו עליהם כל השנה מחמץ אין משתמשים בהם כל ימי החג (מדריך הכשרות העדה גליון טח פרק א ד).

ברכונים וזמירות: ברכונים וזמירות נקיונות קשה עיקר החשש הוא מפירורים, ולכן יניחם בארון וימכרם לגוי (הגר"ש א' קונטרס דיני פסח וספרה"ע עמוד 6).

בגדים

כיסוי הבגדים וקפלים: כל בגד שיש בו כיסים או קיפול ויש חשש שנכנס לשם חמץ חייב בניקוי ובבדיקה.

ניקוי על ידי כביסה

בגד עם כיסים והכיסים הם בתוך הבגד כיון שיש חשש לחמץ גם כיבוס אינו מועיל [חשש זה מצוי בעיקר אצל קטנים דבגדולים בדרך כלל החשש מפירורים והם נמאסים כדלקמן], **והטעם:** כיון שיש חשש שהכניס לשם חמץ בתוך שקית ניילון, והניילון שומר על החמץ שלא יתקלקל מהכביסה ולכן צריך לבדוק את כל הכיסים.

העצה במקום שיש טירחא לבדוק את כל הכיסים

בגדים שאינו לובש בחג: יכניס לארון וימכור את החמץ שבו לגוי וכן ישכיר את הארון ותכולתו לגוי, ואף על הצד שיתכן שיש בו קצת חמץ זה של הגוי וברשות הגוי.

בגדים שרוצה ללבוש: יכבס עם כיסים בחוץ שאז הכל מתכבס (גלאט תשס"ח). וחמץ אין כאן ואף אם נשאר פירור ודאי הוא מטונף קצת ונפסל מאכילת כלב ואין חיוב ביעור על כך (הגרי"א ד גליון מים חיים 284).

"וכל אדם צריך לכבד חדרו קודם הבדיקה (רמ"א תלג יא) והמנהג לכבד כל הבית והחדרים ביום י"ג כדי שיוכל לעשות הבדיקה כדין בתחילת ליל י"ד" (משנ"ב תלג ס"ק מז).

הטעם שמנקים את הבתים לפני ערב פסח

לפי שמצאנו בענין חמץ שעשו חכמים הרחקות הרבה משום שהחמירה התורה לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא וענשו כרת וגם לא בדלי מינה איניש לכן תיקנו לכבד את הבית היטב היטב, ואין לסמוך על הבדיקה לבד ולא על הכיבוד לבד (מורדכי פסחים סימן תקלו) כי בלא זה לא מועיל ולא יצא ידי חובתו רק בשניהם (ספר מהרי"ל הלכות בדיקת חמץ יא, עין בגדי ישע על המורדכי שביאר מנ"ל, משנ"ב תלג ס"ק מז כתב דלא מיבדק שפיר בלא כיבוד).

טעם אחר: בניקיון הבית לפני פסח יש בו משום זכירת עבודת הפרך, וגם מזכיר את התועלת שבאה לעולם אחרי יציאת מצרים דהיינו ניקיון מההרגלים הרעים של האנושות (ספר ואתם עדי פרק א ח 5).

מקום שצריך לנקות

כללא דמילתא כל מקום שמכניסים בו חמץ צריך לנקות [ולבדוק], ובבתים שלנו שהרגילות שהילדים מסתובבים ומלכלכים כל פינה כל מקום גלוי צריך בדיקה אך מקומות גבוהים שאין מגיעים אליהם הילדים ואין רגילות להניח שם חמץ אין צריך לנקות [ולבדוק].

ניקוי קירות הבית

מקור המנהג בשו"ע (תמב ו, משנ"ב שם ס"ק כח) שכתב "ונהגו לגרר הכתלים והכיסאות שנגע בהם חמץ ואין ללעוג על מנהג זה ולומר שהוא מנהג שטות", דין זה נאמר רק במקום שרואים לכלוך על הקירות הבית כמו שמצוי במטבח על הקיר או על החרסינה שליד השולחן, וכיון שחמץ זה נפסל מאכילה לכן מועיקר הדין אין חיוב לבערו ועל זה כתב השו"ע שאין מקום ללעוג על מי שמבערו, אבל **שאר קירות הבית** שאין עליהם לכלוך אין המנהג לנקות (הגר"ש א' דיני פסח וספה"ע עמוד 5, חוט שני תמב ט ז).

ניקוי הרצפות

ניקוי רצפת הבית: מספיק בשטיפה אחת, **והטעם:** כיון שהיום ברוב הבתים אין חורים וסדקים ברצפה ולכן מספיק בשטיפה אחת במים וסבון ויכול להוסיף אקונומיקה ואין צריך לבדוק יותר שהרי לא יתכן שנשאר כזית ואם נשאר פירורים הם ודאי מטונפים קצת וכתב המשנ"ב שלכו"ע אין עליהם חיוב ביעור (הגרי"א ד גליון מים חיים 283. הגאון ר' חיים פינחס שינברג ליקוט הלכות תשנ"ו, ספר הכשרות פרק ו ל).

סיווד הבית

יש אומרים: שמי שמסייד את ביתו ראוי שיעשה כן לפני פסח, **והטעם:** בדמיון למה שעשו בבית המקדש (עין משנה מידות פרק ד משנה ד) שהיו בונים ומסידיים את המקדש אחת בשנה לפני פסח וכן אנו עושים

לעילוי נשמת רבינו גרשון ליכמן ראש ישיבת נובהרדוק בצרפת. נלב"ע כ"ט אדר תש"נ

צעצועים שרוצה להשתמש בהם בפסח

מכיון מצוי הרבה פעמים שנדבק בהם חמץ, יש לנקותם מחמץ, והעצה שיכניס בציפה וכדומה ויכבסם במכונת כביסה (הגריא"ד מים חיים גליון 284).

דברים שא"ל לנקות אותם כך אפשר לבדוק ולראות אם יש עליהם חמץ, ומכל מקום ודאי שראוי שלא להניח אותם על השולחן בפסח.

טלפונים ופלאפונים

כיון שטלפונים ופלאפונים מונחים כל השנה בחמץ במטבח וכו' וגם נוגעים בהם בידיים מלוכלכות בחמץ וגם בחול המועד נוגעים בהם בשעת אכילה, לכן יש לנקותם כראוי.

ניקוי המטבח וכליו

כלים משתמשים בהם בפסח חייב לנקות

ולכן פעם היו מנקים את כל הכלים כמבואר בשו"ע (תנא תנב), והטעם: כיון שהיו משתמשים בכלים האלה בימי הפסח לכן היו צריכים לנקות את כל הכלים וכן היו צריכים להוריד את ידידות של הכלים.

כלים שאין משתמשים בהם בפסח אין חייב לנקות

המנהג היום שאין משתמשים בכלים של חול בימי הפסח ולכן אין חיוב לנקות את כל הכלים, אלא יניח הכלים בארון ולמכור לגוי את החמץ הדבוק בו ולהשכיר את מקום הכלים (הגריא"ד גליון מים חיים 284).

הרוצה להחמיר ינקא בחומר ניקוי

הרוצה להחמיר ולנקות כיון שהוא רואה חמץ בעין, ינקא אותם בסבון או חומר ניקוי ואז יכול למכור לכתחילה לגוי, כיון שרחצו את הכלים עם סבון הפירורים נפסלו מאכילת כלב ואף אם לא נפסלו כתב המשנ"ב (תמב ס"ק לג) שפירורים שהם פחות מכזית והם מטונפים קצת אין צריך לבער כלל ומעיקר הדין אפילו למכור לגוי אין צריך.

המנהג שהתפשט בכל תפוצות ישראל שמוכרים כלי חמץ לגוי אע"פ ששומרים היטב כיון שצריך לנקות היטב כדי שלא ישאר שום חמץ וחשש שמה לא ישפשו טוב לכן מוכרים את הכלים לנכרי (אהל יעקב המדריך להכנת והכשרת הבית והמטבח הערה ב).

ויש אומרים: שאין מוכרים את הכלים עצמם [דא"כ יצטרכו טבילה אחרי פסח] אלא את החמץ שדבוק בהם.

מתקן ליבוש כלים

מתקן ליבוש מפלסטיק שנמצא מעל גבי הכיורים ומייבשים על גבי כלים, מעיקר הדין מספיק לנקות אותו היטב, והטעם: כיון שכל הכלים שמוניחים עליו הם באים נקיים וקרים (קובץ מבית לוי חודש ניסן פרק סב ח).

יש הנוגים: להשתמש במתקן מיוחד לפסח, והטעם: משום חומרא שלא להניח שום כלי של פסח על מקום שהיה בו חמץ (הגריא"ד מים חיים גליון 284).

קומקום חשמלי

מיחם מים מפלסטיק עם גוף חימום אף ששימושו רק במים, יש חשש חמץ שמה נפל לתוכו חמץ בשעה שמילאו בו מים או בזמן שעמד על השולחן או על השיש נדבק בו מבחוץ פירורים ואח"כ נפלו לתוכו, **הרוצה להשתמש בו בפסח:** צריך לנקות היטב מבפנים ומבחוץ ובמיוחד מתחת לגוף החימום ושוב להרתיח בו מים ובזה הוא מגעיל את עצמו [וצריך לבדוק שהוא עשוי מחומר שראוי להגעלה]. **ולכתחילה:** ראוי שיהיה קומקום מיוחד לפסח (מים חיים גליון מספר 284).

מיקסר

מעיקר הדין ניתן להניח את המיקסר כמו שהוא בתוך הארון עם החמץ, **והטעם:** כיון שכזית חמץ ודאי אין שם, וכל החשש הוא שמה יש פירורים ומסתמא הם מטונפים ואפילו אם יש כמה פירורים שאינם מטונפים וראויים לאכילה אפשר לסמוך על מכירת חמץ לכו"ע (מים

מגבות מפות שולחן

מעיקר הדין אפשר להשתמש בפסח במגבות שהשתמשו בהם בימות השנה, **והטעם:** לפי שגם אם נדבק בהם משהו מהחמץ הוא יורד על ידי כיבוס טוב במים חמים (תנא ס"ק ו), **ויש לזהר:** במקום התפירות והמכפלת שלא נתקבץ שם חמץ (רמ"א שם יח).

המנהג היום: יש שמקפידים להשתמש במגבות מיוחדות לפסח (הגריא"ד מים חיים גליון 284, הגרפ"ש ליקוטי הלכות תשנ"ו).

מפות מיוחדות לפסח

מעיקר הדין אין צריך מפות מיוחדות לפסח וסגי בכיבוס ברותחים, **והטעם:** לפי שזה הכשרו שאף אם יש בהם חמץ על ידי כיבוס הוא יורד בדרך כלל, ואף אם נשאר הוא נפסל מאכילת כלב (עיין גלאט תשנ"ט הכשרת המטבח, קובץ מבית לוי). **ויש להקפיד** לבדוק במקום התפירות כלעיל.

המנהג: להשתמש במפות מיוחדות ששייכים לחג הפסח (הגריא"ד גליון מים חיים עמוד 284).

ניקוי ארונות

ארון גבוה במקום שאין הילדים מגיעים לשם אין צריך לנקות דהיינו לא מעל הארון ולא בצד החיצון, **והטעם:** משום שאין שם חמץ ואבק אינו חמץ (גלאט תשס"ח עמוד 172).

מדפים נמוכים: מדפים הנמוכים שיד הילדים מגיעה לשם צריך לנקות, **והטעם:** לפי שיש לחוש שמה אחד הילדים החביא שם חמץ (גלאט שם).

ניקוי תריסים ומסילות

יש אומרים: בחלק העליון אין צריך ניקוי כלל, בחלק התחתון אם יש ילדים שנוגעים עם ידיים עם חמץ ראוי לנקות עם סבון ומים (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 5).

המסילות: חייבות בניקוי, **והטעם:** כיון שמתאסף שם חמץ ובפרט כשיש ילדים בבית לפעמים נדבק במסילות חמץ וזה ניכר בבדיקה קצרה (הגריש"א שם), **ויש אומרים:** שאין צריך לנקות אלא לראות בעין ואם לוקחים סמרטוט ועוברים עליהם עם מים וסבון זה מספיק שהרי זה פחות מכזית שמטונף קצת וסגי בזה (מים חיים גליון 284).

זהירות בניקוי משקופים

יש להזהר בשעה שמנקים את המשקופים שלא לשפוך מים על המשקוף בחלק הסמוך למזוזה, **הטעם:** לפי שהמזוזה עלולה להתקלקל.

שואב אבק

יש להקפיד להוציא את השקית ולנקות היטב, **והטעם:** כיון שמשתמשים בו בערב פסח ומצוי שמצטבר בפנים כזית חמץ ויותר לכן יש להוציא את השקית ולהחליף קודם הפסח או ימכור כולו לגוי (שער המועדים פרק ח מא).

מטאטא

ראוי לנקות ולרחוץ היטב מפירורי החמץ שבו ואם אינו עושה כן ירחץ אותו באקונומיקה או נפט כדי לפגום פירורי החמץ שבעין אם ישנם. **ורבים משתמשים** במטאטא מיוחד או חדש לפסח (קובץ מבית לוי ניסן תשנ"ו, לוח א"י) אע"פ שמעיקר הדין הפירורים הדבוקים למטאטא אין לחוש להם כי הם בטלים מאליהם מ"מ נהגו להחמיר, **הטעם:** שחוששים שהפירורים ינתזו למאכלי הפסח או שמה יטאטא בו בפסח ויפלט ממנו פירור על הרצפה ויפול שם דבר מאכל וידבק בו פירור חמץ (ספר הגעלת כלים פרק יג הערה רטז) ואת הישן מצניעים במקום שנמכר לגוי.

צעצועים

צעצועים שלא משתמשים בהם בפסח: ניתן להניחם בארון ולמכור את החמץ שעליהם לגוי, ומי שמקפיד שלא למכור חמץ בעין יכול לראות בנקל אם יש חמץ בעין.

דיני פסח וספח"ע עמוד 4) והחלק שעליו מונח המבערים אין צריך ליבון. (וכשמוכר בחמץ אין צריך לנקות כלל).

פלטת [המשטח שעל גביו מונחים המבערים]

פלטת: יש לנקותו היטב ולצפות אותו בנייר כסף, והטעם: אף שלא מניחים עליו אוכל, אבל נופל עליו חמץ כל השנה שלא נשרף, **כיסוי בנייר כסף** לאחר מכן יכסה בנייר כסף, והטעם: משום שחוששים שמא יגע בו הכלי או האוכל באקראי (וכשמוכר הכיריים לגוי יש לנקות את החמץ שבעין וסגי בהכי) (קונטרס דיני פסח וספח"ע עמוד 4). **ויש אומרים:** שראוי לעשות עירוי ורתחין מכלי ראשון עליו (גלאט תשנ"ט).

חמץ שבין הכירה לתנור צריך להסיר את כל החמץ, חמץ שנפל שם ואי אפשר להגיע אליו דינו כחמץ שנפל עליו מפולת שדינו כמבוער (קונטרס דיני פסח וספח"ע עמוד 4).

מכסה שעל גבי הגז

המכסה שעל גבי הגז [כיריים] שעומד פתוח בשעת בישול הקדירות די לכסות בנייר כסף (הגר"ש"י פישר הובא בספר אוהל יעקב).

כפתורים שמדליקים את הגז

יש אומרים: שיש לנקות את הכפתורים שמדליקים בהם את הגז היטב, ולאחר מכן לכסותם עם ניילון או ניר כסף, משום הידור. **יש אומרים:** שמספיק לנקות אותם היטב ולהסיר כל חמץ שבעין שדבוק עליו (שיעורי קנה בושם על הלכות פסח).

יש אומרים: שמן הראוי שיחליפם בכפתורים מיוחדים לפסח, והטעם: משום שקשה לנקותם מן החמץ בעין (שיעורי קנה בושם על הלכות פסח).

שיש שבמטבח

ניקוי השיש: יש לנקות את השיש ניקוי יסודי בסדקים ובחורים, וטוב לא להניח דבר חם כ"ד שעות קדום לפני הגעלה, הטעם: כדי שיפגמו בליעות החמץ שבתוכו ויהיה דינו כדין כלי שאינו בן יומו (מדריך הכשרות העדה גליון סח ב).

ניגוב השיש: לפני ההגעלה יש לנגב היטב את השיש, **הטעם:** כדי שהמים הצוננים הנמצאים עליהם לא יצננו את המים הרתחים שמערין עליהם בשעת הגעלה (מדריך הכשרות שם).

רתיחת המים: טוב לשפוך מים רותחים כשהמים שבקומקום מבעבעים ברתחה קודם שמכסה בנייר כסף, (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספח"ע 4, סידור פסח כהלכתו פ' ח הכשר כלי הבית ב).

מיד קרים: לאחר ששפך מים חמים יש לשפוך מים קרים ככל דיני הגעלה (שם).

עירוי במים: שיש שבמטבח מכשיר על ידי עירוי מים חמים על אבן מלובן אחר שניקה היטב בחורים ובסדקים.

אבני שיש יקרים שיש חשש שיתקלקלו אם ישים אבן יחזיק את האבן המלובן סמוך לשיש ושפוך עליהם מים חמים.

כלי שעושה בו העירוי יהיה של חמץ או של פסח

הכלי עם המים חמים שמגעיל בו את השיש יהיה של חמץ ולא של פסח, **הטעם:** משום חשש בליעת חמץ שבולע לתוך כלי הפסח על ידי ניצוק שנוזהרים בפסח ולכן ייקח כלי של חמץ שאינו בן יומו וטוב להדר ליקח מקומקום מים חשמלי שבדרך כלל אין מרתחים בו חמץ (מדריך הכשרות העדה פרק ב).

ויש אומרים: שאפשר לכתחילה להגעיל לפסח גם בקומקום של כל השנה ובלבד שלא יהיה בן יומו (הגר"ש"א הגדש"פ עמוד 11).

שיש שמכסים בנייר כסף או כפי וי סי [עבה]

מעיקר הדין אין צריך הגעלה ומספיק רק ניקוי יסודי בחורים ובסדקים עם מים חמים וסבון כדי שלא יהיה החמץ בעין, ולכתחילה טוב לשפוך מים רותחים כשמים שבקומקום מבעבעים ברתחה קודם שמכסה בנייר כסף, ולאחר ששפך מים חמים יש לשפוך מים קרים ככל דיני

חיים גליון 284 בשם הגר"ק) ואם רוחצים עם מים וסבון עד שכל החמץ ירד הרי זה משובח.

מקדד

מקדד חשמלי בדרך כלל שימוש הוא רק בצונן ואינו בולע חמץ, מכל מקום צריך ניקוי יסודי עם מטלית ומעט מים ועדיף עם מי סבון (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספח"ע ע' 4, הגר"ח"ש ליקוטי הלכות תשנ"ו).

קיפולי הגומי

בקפולי הגומי שמצוי שיש שם פירורים, וניכר שיש שם פירורים יש לנקות היטב עם מברשת [אבל יזהר שלא יקלקלו את הגומי] עד שישיר הפירורים (גלאט תשס"ח). ואם רואה שאין שם פירורים אין צריך לנקות אלא כמו המקדד עצמו (הגר"ש"א קונטרס דיני הפסח וספח"ע עמוד 4).

ציפוי המדפים

מעיקר הדין אם ניקו את המקדד היטב אין צריך לכסות את המדפים בנייר (הגר"ש"א אבני ישיפה), **ומיהו יש הנוהגים:** לצפות המדפים והמגירות בנייר אף שניקו היטב, **והטעם:** לפי שיש מחמירים שאומרים שאין להניח כלי פסח על מקום שהיו מניחים שם כלי חמץ מהחשש שמא נשאר שם חמץ ויש חשש שנדבק לכלי פסח (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספח"ע עמוד 3).

פירורים שאי אפשר להוציאם

פירורים שנמצאים בחריצים עמוקים שבמקדד אף שרואים את החמץ כל שאי אפשר להוציאם הרי הם כחמץ שנפלה עליו מפולת ואין לחוש לזה ובביטול של החמץ סגי (חוט שני עמוד פז).

ויש אומרים: שאם אפשר ראוי לשפוך עליהן חומר ניקוי חריף לפוסלם מאכילת כלב (ספר באר ישראל הכנת צרכי הבית לפסח עמוד טז).

תנורים

מן הראוי למכור אותו ולא לסמוך על הכשרת התנור לפסח (גלאט תשנ"ט, קובץ מבית לוי) ולמכור את החמץ שבתוכו לגוי וכן להשכיר את המקום לגוי ואם יש שם חמץ הרי הוא של הגוי.

נהגו להחמיר שלא להכשירו לפסח, והטעם: כיון שמחמירים בפסח יותר משאר ימות השנה לפי שחמץ אוסר במשהו, ובפרט באפיה שצריך זהירות יתירה, והרוצה להכשירו יעשה שאלת רב.

מהדורים: מנקים את התנור עם סמרטוט ומי סבון, וכן בספריי, החמץ הדבוק בדפנות אינו חמץ הראוי לאכילה ועל פי רוב הוא שרוף וכיון שמוכרים לגוי סגי בהכי, **ויש שנהגו:** לחמם אותו כעשר דקות אחרי הניקוי ואח"כ סוגרים אותו עד אחר פסח.

הכשרת החצובה שבגז

חצובה מיוחדת לפסח: לכתחילה ראוי לקנות חצובה [המסגרת שעליה עומד הסיר] מיוחדת לפסח (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספח"ע עמוד 4), **והטעם:** כיון שכל השנה נופל עליה בשר וחלב ושאר מאכלי חמץ ולכן היא חמץ ממש ולנקות אותה כראוי מאוד קשה, ועל זה מניחים את סירי הפסח,

הכשרה בליבון: ומי שאינו יכול לקנות לפסח ניתן להכשירו על ידי ליבון, **והטעם:** כיון שהחצובה על גבי הגז נחשב ככלי שתשמישו על ידי האור וצריך ליבון.

ציפוי בנייר כסף: יש אומרים שאם מנקים היטב ולא נשאר בה לכלוך כלל ומכסים אותה בנייר כסף עבה אין צריך הכשרה (הגר"ש"א קונטרס דיני פסח וספח"ע עמוד 3).

הכשרת המבערים

המבערים [ראשי הגז]: דהיינו החלקים שמהם יוצאת האש, יש לנקות היטב את הנקבים בהם יוצא האש עם מים וסבון, והרוצה להחמיר יכול להדליק עד שיתחמם [במשך 5 דק'], והלהבה עצמה מלבנת אותם, **והטעם שאינו חייב בכך** כיון שהסיר אינו נוגע בו כלל (הגר"ש"א קונטרס

הגעלה (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע 4, סידור פסח כהלכתו פ' ח הכשר כלי הבית ב).

קרימיקה על קירות המטבח

הקרימיקה שמעל השיש או שעל יד הכיריים יש לנקות היטב ורצוי להעביר עליהם מים רותחים מכלי ראשון (גלאט תשנ"ט, קובץ מבית לוי), **הטעם:** כיון שלפעמים נבלע מהם חמץ על ידי קדירות ורותחות המונחות על השיש ונשפך עליהם מים רותחים, או מזיעת האדים העולה אליהם מקדירות החמץ הרותחים הסמוכים אליהם, לכן ראוי להגיעלם (מדריך הכשרות העדה גליון סח).

ויש הנוהגים: להניח נייר כסף עד כנגד גובה הסירים שעומדים על השיש ונוגעים בקרימיקה ויש בהם נגיעות של חמץ (גלאט תשנ"ט).

כיוורים

ניקוי הכיור: יש לנקות את הכיור ניקוי יסודי (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4), **יש הנוהגים:** לשפוך מים רותחים לתוכו ובצדדיו, **יש הנוהגים:** לשפוך מים רותחים עם אקונומיקה לתוכו. (קובץ מבית לוי הגרפ"ש ליקוטי הלכות תשנ"ו).

מקום יציאת המים: במקום יציאת המים יש לשפוך קצת אקונומיקה, **והטעם:** משום שעל הצד שנשאר שם חמץ שראוי לאכילת כלב הרי הוא נפסל בכך.

כיוורים מפלסטיק

הטעם שיש הנוהגים לעשות כיוורים מפלסטיק ולכסות בהם את הכיור (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4). כיון שהכיוורים בזמנינו בדרך כלל עשויים מחרסינה וא"א להגיעלם, לכן נהגו להניח כלי מתכת או פלסטיק על הכיור ויניח הדברים על גביו ולא על הכיור, ואת הכיור עצמו ינקו במים חמים לפני שמניח כיוורים מפלסטיק.

זהירות בכיוורים

יש אומרים: שאין לשפוך מים חמים לתוך הכיור אע"פ שהוא עם כיסוי כשיש כלים או דברי מאכל, **והטעם:** כיון שהמים החמים מתחברים עם כיור שהוא חמץ ונפלט ממנו החמץ לאוכל או לכלים של פסח (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

כיוור המשמש לנטילה בלבד

כיוור המשמש לנטילה בלבד ואינו משתמש לשטיפת מאכלים או כלי אכילה צריך לנקות היטב מכל לכלוך של חמץ ודיו (שיעורי קנה בושם עמוד צא).

ברזים

יש אומרים: שגם את הברזים צריך להגיעל, **הטעם:** כיון ששכיח שניתן עליהם מחמץ רותח וכיון שנבלע בהם חמץ רק על ידי עירוי ניתן להגיעלם על ידי שיערה עליהם מים רותחים (מדריך הכשרות העדה פרק ב). **צורת ההגעלה:** יש לנקותם היטב ולשפוך עליהם מים רותחים ישירות מהקומקום, **ויש אומרים:** שיש לפתוח את הברז של המים חמים ובאותו זמן יערה עליו מבחוץ מים חמים מכלי ראשון (גלאט תשנ"ט, מבית לוי חודש ניסן פרק סב א).

ויש אומרים: שמספיק בניקוי ואין צורך הכשרה נוספת (הגרפ"ש ליקוטי הלכות תשנ"ו).

לעטוף את הידיות והברזים

יש הנוהגים: לעטוף את ידיות הברזים והברזים, **מקור הדין:** מדברי מהר"י וויל (סימן קצג) שכתב שיש להשתמש בברז חדש שמא השתמשו בהם קודם לשכר ולכן המנהג לעטוף את ידיות הברזים דנחשב כמו ברזים חדשים, **הטעם:** כיון שכל השנה נוגעים בהם עם ידיים מלוכלכות מחמץ ובפסח נוגעים בהם בשעת האכילה (עיין מנחת יצחק חלק ה סימן פא).

מסנת שכבר

יש אומרים: שצריך לעשות הגעלה ואין צורך להחליפו ולקבוע מסנת חדשה, **הטעם:** כיון שיש חשש חמץ בעין (ספר הגעלת כלים פרק יג סעיף קכד).

יש אומרים: שיש לפרקה ולנקותה היטב או שיתקין מסנת מיוחדת לפסח (גלאט תשנ"ט).

ויש אומרים: שהמסנת שמתקנים היא רק להידור בעלמא (הגריש"א שלמי יהודה עמוד ק הערה כג).

ארונות מטבח

ארונות מטבח: צריך לנקות בכל המקומות שלא יהיה בהם חמץ בעין, **והטעם:** כיון שיש שם חמץ כל השנה.

כיסוי בנייר: ונוהגים לכסותם בנייר (חמוד משה תנא לו) גם אחרי ניקוי יסודי, **והטעם:** משום שמניחים שם מאכלים וכלים של פסח (גלאט תשס"ח עמוד 172).

תחתית הארון שמעל הכיריים

כשארון תלוי במטבח מעל הכיריים צריך לנקות שם היטב, **ויש מהדרים:** לעטוף את תחתית הארון שמעל הכיריים בנייר כסף, **והטעם:** כיון שכל השנה מבשלים שם בקדירות של חמץ ועולים תמיד אדים ונבלעים בתחתית הארון ונמצא שהיא מלאה בבליעות חמץ ואם ישלול על הכיריים יעלו אדי המאכל ויבלעו בארון שדינו ככלי חמץ וכיון שתחתית הארון מזיע יתכן ויפלו טיפות זיעה לתוך המאכל או על הקדירות בפסח, וזה החשש אינו מעיקר הדין לכן יש לעטוף את תחתית הארון בנייר כסף (אהל יעקב פרק ב יב).

שולחן

שולחן יש לנקות עם סמרטוט רטוב על גב השולחן וברגליו, שלא ישאר שום דבר דבוק, **והטעם דסגי בהכי:** כיון שנהגו לפרוס על השולחן ב' כיסויים לכן מספיק בניקוי עם סמרטוט מעליו וברגליו שלא ישאר דבוק שום לכלוך (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

ניקוי בצד הפנימי של השולחן הרואה פני הקרקע: מעיקר הדין אין צריך ניקוי אלא א"כ הוא מלוכלך (וה"ה במיטות) (גלאט תשסח עמוד 170).

ציפוי השולחן: נוהגים לצפות את השולחן בב' כיסויים (הגרפ"ש ליקוטי הלכות תשנו).

הטעם ששולחן לא צריך ניקוי עם מים חמים [כמו שיש]: כיון שנוהגים להשתמש בפסח על השולחן עם ב' כיסויים.

פלטה של שבת

יש לנקותה ביסודיות עם חומרי ניקוי ויש לודא שגם רגלי הפלטה נקיות ויכסה בנייר כסף (הגריש"א קונטרס דיני פסח וספה"ע עמוד 4).

ויש אומרים: שידליק את הפלטה למשך כשעה עד שיהיה חם מאוד, וישפוך על זה מים רותחים מכלי ראשון, והשפיכה הוי כהגעלה בכלי ראשון, וישאירה דולקת כדי שישרף הבליעה שבדפנות (גלאט תשנ"ט, הגעלת כלים פי"ג אות שפא).

ציפוי בנייר כסף: ראוי לצפות את הפלטה בנייר כסף בפסח, **והטעם:** כיון שאין הבלוע נשרף לגמרי על ידי האש באופן שכזה.

ובשעת הדחק יכול לצפות בנייר כסף לבד בלי לשפוך מים חמים (סידור פסח כהלכתו פרק ח).

ראוי להחמיר: שתהיה פלטה מיוחדת לפסח (הגריא"ד מים חיים גליון 284).

מיקרוגל

ינקה אותו כמו תנור, להעבירו לשימוש בפסח יש אומרים שלא ישתמשו בו לפסח ובשעת הדחק יעשה שאלת רב.